

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 2 października 2020 r., znak: (...), Wojewódzki Zespól do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (...) utrzymał w mocy orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w M. z dnia 5 sierpnia 2020 r., zaliczające M. L. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności do 30 sierpnia 2022 r., z symbolem przyczyny niepełnosprawności 09-M i obejmujące wskazania związane z niepełnosprawnością, w tym wskazanie, że odwołująca się nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (k. 137 akt organu).

M. L. wniosła odwołanie od tego orzeczenia. Odwołująca wskazała, iż od wielu lat pozostaje pod stałą opieką urologiczną. Rozpoznane rozkojarzenie zwieraczowo – wypieraczowe skutkuje u niej zaleganiem moczu w pęcherzu co jest przyczyną częstych, nawracających infekcji dróg moczowych. M. L. argumentowała, że powyższe uniemożliwia jej normalnej funkcjonowanie w życiu rodzinnym i społecznym oraz obniża jakość życia. W jej ocenie okoliczności te przemawiają za uznaniem jej za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym (k. 4-5).

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespól do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. wskazał, że nie znalazł podstaw do zmiany lub uchylecia decyzji i wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane zgodnie ze stanem faktycznym. W uzasadnieniu stanowiska organ rentowy przedstawił argumentację analogiczną do zaprezentowanej w zaskarżonym orzeczeniu (k.6-6v).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. L., urodzona (...), ma obecnie (...) lat. Posiada wykształcenie zawodowe (sprzedawca). Obecnie nie jest aktywna zawodowo, korzysta ze świadczeń rentowych.

Niesporne, nadto dowód: wniosek o wydanie orzeczenia – k. 113 akt organu.

M. L. od 2005 r. cierpi na zaburzenie funkcji dolnych dróg moczowych pod postacią dyssynergi zwieraczowo – wypieraczowej, które powoduje u wnoszącej odwołanie przewlekłe zatrzymywanie moczu. Ubezpieczona od wielu lat pozostaje w stałej opiece urologicznej Kliniki (...) w S.. W latach 2005, 2009 oraz 2010 była leczona operacyjnie z powodu zwężenia podmiędniczkowego lewostronnego. Objawy związane z zaleganiem moczu są przyczyną nawracających infekcji dróg moczowych, odpływu pęcherzowo-moczowodowego po stronie lewej i zespołu bólowego miednicy. W związku z powyższym M. L. wymaga okresowego samocewnikowania bądź utrzymywania cewnika nadłonowego dopęcherzowego. Stosowane działania medyczne mają na celu przede wszystkim protekcję funkcji nerek, minimalizowanie infekcji dróg moczowych. M. L. leczona jest preparatem B., które to leczenie przynosi okresowa poprawę.

Niesporne, nadto dowód: dokumentacja medyczna – k. 1 (koperta), 19 (koperta), 37-44, 62-84, 99-110,116 akt organu, dokumentacja medyczna – k. 111-128.

M. L. od 2012 r. jest uznawana za osobą niepełnosprawną. Do 31 grudnia 2014 r. legitymowała się orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu znacznym, zaś począwszy od 28 kwietnia 2015 r. orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym. M. L. została uznana za częściowo niezdolną do pracy do 31 marca 2024 r.

Niesporne, nadto dowód: orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z 15.12.2012 r. – k. 16 akt organu, orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z 28.04.2015 r. – k. 34 akt organu, orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z 23.02.2017 r. – k. 60 akt organu, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 110-110v.

Stan zdrowia M. L. skutkował do 31 sierpnia 2022 r. uznaniem odwołującej za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Zespól schorzeń nefrologicznych, na które choruje ubezpieczona wymaga, aby pozostawała ona

pod stałą opieką lekarską. Powoduje również konieczność cewnikowania. Jeżeli opróżnianie pęcherza nie jest przeprowadzane przez odwołującą przez samocewnikowanie, to jest ona poddawana zabiegom cewnikowania w warunkach szpitalnych co 3-4 miesiące. W konsekwencji występujących u M. L. schorzeń konieczne jest prowadzenie przez nią oszczędnego trybu życia, pomocy w przemieszczaniu się poza domem, unikania nadmiernych wysiłków, przebywania w złych warunkach atmosferycznych, aby zapobiec nawrotom stanów zapalnych dróg moczowych.

Wnosząca odwołanie samodzielnie porusza się w środowisku, wychodzi na spacer, samodzielnie robi drobne zakupy. Mieszka na parterze. Do mieszkania przylega ogródek, do którego M. L. ma bezpośrednie wyjście z mieszkania i z którego korzysta. W budynku nie ma barier architektonicznych. M. L. samodzielnie wykonuje czynności samoobsługowe: spożywa posiłki, dba o higienę. Mieszkanie odwołującej jest dostosowane do występujących u niej schorzeń – łazienka wyposażona jest w prysznic. W prowadzeniu gospodarstwa domowego pomaga M. L. najbliższa rodzina, wykonując te czynności, które wymagają zwiększonego wysiłku (mycie okien, odkurzanie, większe zakupy). Pozostałe czynności wnosząca odwołanie wykonuje samodzielnie. Przy przygotowywaniu posiłków pomaga M. L. ojciec. W związku z tym, że ojciec wnoszącej odwołanie, u którego rozpoznano raka krtani jest osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, niosą oni sobie wzajemną pomoc. Często jedzą razem posiłki. Śniadania przygotowuje odwołująca samodzielnie.

Konsultacje lekarskie zazwyczaj M. L. odbywa przez telefon. Gdy zachodzi taka potrzeba, podczas wizyt, które odbywają się w placówkach medycznych, towarzyszy jej rodzeństwo. Gdy istnieje konieczność wizyty w S., to mieszkająca w B. odwołująca korzysta z pomocy osób trzecich.

Dowód: wniosek o wydanie orzeczenia – k. 113 akt organu, przesłuchanie M. L. w charakterze strony – k. 130-131, opinie biegłego z zakresu urologii – k. 52-56 oraz k. 91-92, dokumentacja medyczna – k. 1 (koperta), 19 (koperta), 37-44, 62-84, 99-110, 116 akt organu, dokumentacja medyczna – k. 111-128.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Orzekanie o stopniu niepełnosprawności jest regulowane przez ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm., dalej jako „ustawa o rehabilitacji”) oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857 ze późn. zm.). Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 ustawy o rehabilitacji rozróżnić można trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji (art. 4 ust. 1 ustawy).

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy).

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację (art. 4 ust. 4 ustawy).

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról

społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (art. 4 ust. 3 ustawy).

Standardy w zakresie kwalifikowania do poszczególnych stopni niepełnosprawności uregulowane zostały w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2021 r. poz. 857 dalej jako „Rozporządzenie”). Rozporządzenie precyzuje pojęcia użyte przez ustawodawcę, i tak w zakresie kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności, niezdolność do pracy oznacza całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu (§ 29 ust. 1 pkt 1), konieczność sprawowania opieki - całkowitą zależność od otoczenia polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (§ 29 ust. 1 pkt 2), konieczność udzielania pomocy, w tym pomocy w pełnieniu ról społecznych – zależność od otoczenia wymagającą wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 29 ust. 1 pkt 3). Natomiast w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności czasowa pomoc w pełnieniu ról społecznych oznacza konieczność udzielania pomocy (zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych) w okresach wynikających ze stanu zdrowia (§ 30 ust. 1 pkt 1), a częściowa pomoc w pełnieniu ról społecznych oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności wskazanej powyżej (§ 30 ust. 1 pkt 2).

W przypadku chorób układu moczowo – płciowego przy kwalifikowaniu do znacznego, umiarkowanego i lekkiego stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez zaburzenia czynności dróg moczowych prowadzące do niewydolności nerek, choroby nerek o różnej etiologii prowadzące do ostrej lub przewlekłej mocznicy, wielotorbielowate zwyrodnienie nerek typu dorosłych, nowotwory złośliwe układu moczowego i narządów płciowych (§ 32 ust.1 pkt 9 Rozporządzenia).

Pojęcie niezdolności do samodzielnej egzystencji ma szeroki zakres przedmiotowy. Obejmuje bowiem opiekę, oznaczającą pielęgnację, czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp. oraz pomoc w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego. Chodzi więc o takie naruszenie sprawności organizmu, które uniemożliwia zaspokojenie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację (art. 4 ust. 4 ustawy). Istotne jest, aby wskazane elementy występowały łącznie (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 sierpnia 2005 r., sygn. akt I PK 11/05, OSNP 2006/11-12/181 oraz Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 6 marca 2003 r., sygn. akt II AUa 651/02, Pr.Pracy 2004/7-8/65, a nadto w wyroku z dnia 21 lutego 2002 r., III AUa 1333/01, OSA 2003/7/28). W wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, sygn. akt III Aua 386/07, orzeczono, że za niezdolną do samodzielnej egzystencji uznaje się wyłącznie osobę wymagającą stałej pomocy przy chodzeniu, jedzeniu, ubieraniu się. Sąd ten wskazał, że utrudnienia w poruszaniu się, czy niemożność samodzielnego wyjścia z wanny są utrudnieniami niewystarczającymi do przyjęcia niezdolności do samodzielnej egzystencji – nie uzasadniają bowiem korzystania ze stałej lub długotrwałej opieki i pomocy (w odróżnieniu od pomocy doraźnej). Stanowisko to podziela Sąd orzekający w niniejszej sprawie.

Przy zastosowaniu powyższych zasad, zdaniem Sądu należało przyjąć, że zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności odpowiadało prawu. W rozpoznawanej sprawie poza sporem pozostawało, iż wnosząca odwołanie jest osobą niepełnosprawną, spór zaś dotyczył stopnia niepełnosprawności. M. L. kwestionowała zaliczenie jej przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Szczecinie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności domagając się orzeczenia znacznego stopnia niepełnosprawności. W sprawie bezspornym pozostawały również rozpoznane u odwołującej schorzenia nefrologiczne, stanowiące podstawę do orzekania o stopniu niepełnosprawności. Z przeprowadzonych przez przedstawicieli zarówno Powiatowego, jak i Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wywiadów wynika, że stany chorobowe

występujące u odwołującej naruszają sprawność jej organizmu, co w konsekwencji powoduje ograniczenia w możliwości funkcjonowania na poziomie uważanym za typowy dla osoby z pełną sprawnością, a rodzaj i zakres tych ograniczeń powoduje, że warunkiem koniecznym dla wyrównania szans jest zapewnienie częściowej pomocy innych osób w celu uczestnictwa w różnych sferach życia. Wydając zaskarżone orzeczenie, Wojewódzki Zespół podkreślił, że stan zdrowia odwołującej, nie czyni jej osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, całkowicie zależną od otoczenia, która wymaga tego, by ją pielęgnować w zakresie higieny osobistej, karmić oraz wykonywać w zastępstwie czynności związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Okoliczności te wykluczają możliwość zakwalifikowania odwołującej do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Spostrzeżenia organu co do postawionego rozpoznania oraz oceny sprawności odwołującej potwierdził powołany w sprawie biegły sądowy specjalności odpowiedniej do schorzeń występujących u M. L., to jest z zakresu urologii. W opiniach sądowo-lekarskich biegły, po przeprowadzeniu badania odwołującej się, zebraniu wywiadu i analizie dokumentacji medycznej dostępnej w aktach sprawy, stwierdził, że rozpoznane u odwołującej schorzenia powodują konieczność zapewnienia odwołującej odpowiednich warunków życia, oszczędnego trybu życia, unikania wysiłków, przebywania w złych warunkach atmosferycznych pomocy przy zabiegach pielęgnacyjnych, przemieszczaniu się poza domem. Z powyższego biegły wysnuł jednak odmienny od organu wniosek, przyjmując iż odwołująca spełnia kryteria do zaliczenia jej do znacznego stopnia niepełnosprawności. Z spostrzeżeniami biegłego nie zgodził się organ. Podniósł, że stan zdrowia odwołującej upośledzony poprzez zwężenie przedmiedniczkowe nerki lewej oraz dyssynergię pęcherza moczowego, nie powoduje upośledzenia organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokojenia bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych związanych z samoobsługą, poruszaniem się oraz komunikacją. Biegły odnosząc się do zarzutów stawianych przez organ, podtrzymał w całości wnioski opinii głównej, powielając dotychczasową argumentację. Sąd, dokonawszy gruntownej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, ocenił sporządzone przez biegłego opinie jako rzetelne, oparte na obszernej dokumentacji medycznej, a tym samym przyjął ustalenia poczynione przez biegłego za miarodajne dla skonstruowania stanu faktycznego w sprawie. Jednocześnie, z uwagi na przytoczoną we wcześniejszej części rozważań wykładnię przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Sąd nie podzielił wniosków tychże opinii.

M. L. zachowała zdolność do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację. To zaś, w ocenie Sądu, pozwala uznać, że jej stan zdrowia i rozpoznane schorzenia odpowiadają umiarkowanemu stopniowi niepełnosprawności.

Jak wskazywano powyżej o zaliczeniu wnioskodawczyni do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności decydują dwie przesłanki. Mianowicie, niepełnosprawność ta może wynikać z niezdolności do pracy albo zdolności do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, konieczności czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych bądź też obu tych przesłanek łącznie. W niniejszej sprawie pod rozważenie Sądu został poddany przypadek, w którym zasadne było orzeczenie niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym z uwagi na konieczność udzielenia odwołującej czasowej albo częściowej pomocy w celu pełnienia ról społecznych. Rozpoznane u odwołującej schorzenia nefrologiczne o wieloletnim przebiegu w sposób niezaprzeczalny wpływają na możliwość wypełniania przez nią ról społecznych jako elementu uczestnictwa w życiu społecznym. Mając na względzie § 29 Rozporządzenia, który stanowi, że konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych, należy wskazać, że odzwierciedla on zakres pomocy niezbędnej odwołującej. Sąd stoi na stanowisku, że rozpoznane schorzenia, utrudniają funkcjonowanie odwołującej w wielu aspektach życia codziennego i z tego względu wymaga ona wsparcia. Przy czym trzeba zaznaczyć, że w dalszym ciągu będzie to pomoc ułatwiająca odwołującej prawidłowe funkcjonowanie społeczne. Nie ulega wątpliwości, że odwołująca jest samodzielną w zakresie samodzielnego spożywania posiłków czy ubierania się. Zakres pomocy właściwy osobie z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym określony jest zatem powyższymi wskazanymi ramami wynikającymi wprost z przepisów prawa. Należy pamiętać, że zasadniczo różni się on

od wsparcia przysługującego osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności, gdzie owa pomoc sprowadza się do wykonywania codziennych czynności w zastępstwie osoby niepełnosprawnej. Innymi słowy, nie jest tak, że odwołująca jest całkowicie zależna od otoczenia, ale nie jest też tak, że zdolna jest funkcjonować w pełni samodzielnie oraz prawidłowo wypełniać właściwe mu role społeczne. Właśnie dlatego ustawodawca przewidział umiarkowany stopień niepełnosprawności, będący pośrednim między lekkim a znacznym, po to by zapewnić konieczne wsparcie osobom, które potrzebują pomocy, nie zaś wyłączenia w codziennych obowiązkach. Podkreślenia wymaga, iż sama odwołująca składając 3 lipca 2020 r. wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności inicjujący niniejsze postępowanie, oświadczyła, że jest zdolna do samodzielnego funkcjonowania: wykonywania czynności samoobsługowych oraz poruszania się w środowisku, a w prowadzeniu gospodarstwa domowego potrzebuje jedynie pomocy.

Szczególny walor dowodowy dla zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia miał dowód z przesłuchania w charakterze strony M. L., który uznano za wiarygodny i miarodajny dla poczynienia ustaleń faktycznych w sprawie. Jak ustalono, wnosząca odwołanie samodzielnie porusza się w środowisku, wychodzi na spacer, jest zdolna do zrobienia drobnych zakupów. Sąd dostrzegł także, że choć przeważnie konsultacje medyczne mają charakter telewizyt, gdy zachodzi taka potrzeba, odwołująca podczas przemieszczania się poza domem, przykładowo podczas wizyt, które odbywają się w placówkach medycznych, ma zapewnione towarzystwo rodzeństwa lub ojca. Gdy istnieje konieczność podróży do Szczecina, to mieszkająca w B. odwołująca korzysta z pomocy osób trzecich. M. L. zeznała także, że jest samodzielną w zakresie czynności samoobsługowych, spożywania i przygotowywaniu posiłków oraz w zakresie dbania o higienę osobistą. W prowadzeniu gospodarstwa domowego otrzymuje wsparcie najbliższej rodziny, która wykonuje te czynności wymagające zwiększonego wysiłku (mycie okien, odkurzanie, większe zakupy). Pozostałe czynności wnosząca odwołanie wykonuje samodzielnie.

Wszystko powyższe, w ocenie Sądu przemawia za tym, ubezpieczona zachowała zdolność do samodzielnej egzystencji. Z przesłuchania ubezpieczonej, które w sposób wiarygodny obrazowało jej codzienne funkcjonowanie, nie wynika także aby było ono zagrożone przez czynniki przywołane przez biegłego. Wnosząca odwołanie nie jest aktywna zawodowo, korzysta ze świadczeń rentowych warunkowanych częściową niezdolnością do pracy, stąd też w znacznej mierze ten stan rzeczy pozwala odwołującej prowadzenie oszczędnego trybu życia oraz minimalizuje ryzyko narażenia na infekcje. M. L. jest zdolna do samodzielnego poruszania się w domu i poza nim, o czym świadczy fakt, że uczęszcza na spacer, czy po drobne sprawunki. Co istotne, schorzenia nefrologiczne nie są sprzężone z innymi schorzeniami, choćby narządu ruchu, które powodowałyby dodatkowo utrudnienia w wykonywaniu codziennych czynności. Gdy odwołująca musi udać się podróż oddaloną od jej miejsca zamieszkania, doraźnie korzysta z wsparcia innych osób. Podobnie, otrzymuje ona pomoc najbliższych w tych czynnościach związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, które wymagałyby od niej zwiększonego wysiłku. Nie jest ona pozostawiona sama sobie. Podczas przesłuchania w dniu 20 lipca 2022 r. ubezpieczona podkreśliła, że w codziennych czynnościach pomaga jej ojciec, a w związku z tym, że ojciec wnoszącej odwołanie, u którego rozpoznano raka krtani jest również osobą niepełnosprawną, niosą oni sobie wzajemną pomoc. Niezdolność do samodzielnej egzystencji, stanowiąca przesłankę znacznego stopnia niepełnosprawności, oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym (nie zaś ograniczającym, czy utrudniającym) zaspokajanie, bez pomocy innych osób, podstawowych potrzeb życiowych. Odwołująca nie wymaga powyższego, a nadto jest w stanie udzielić również niewielkiej pomocy innym. Egzystencja człowieka wymaga podejmowania czynności wpływających na zaspokajanie i podtrzymywanie procesów fizjologicznych, tj. przyjmowania posiłków, czy załatwiania potrzeb fizjologicznych. Odwołująca się nie wskazała na brak samodzielności w powyższym zakresie. Mając na uwadze powyższe nie było uprawnionym przyjęcie, iż spełnione zostały przesłanki ustawowe do orzeczenia znacznego stopnia niepełnosprawności. Sąd z całą mocą podkreśla, że ze zrozumieniem przyjmuje trudności, z jakimi musi borykać się wnosząca odwołanie. Z pewnością schorzenia, na które cierpi ograniczają swobodę w wykonywaniu wszystkich czynności życia codziennego, jednak nie zmienia to prezentowanej oceny, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że jej stan powoduje całkowite uzależnienie jej od otoczenia.

Sąd poddając ocenie dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu urologii doszedł do wniosku, że biegły mimo odmiennej subsumpcji ustalonego stanu faktycznego oraz obowiązujących przepisów prawa, w istocie podzielił spostrzeżenia organu co do oceny sprawności odwołującej. Uzasadniając wniosek o konieczności uznania odwołującej

za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym, w ocenie Sądu przytoczył argumenty świadczące o tym, że konieczność udzielania pomocy odwołującej występuje jedynie okresowo lub odnosi się do pojedynczych aktywności. Wymaga podkreślenia, że opinią biegłego jest osąd o okolicznościach faktycznych, stanach lub zdarzeniach, do których poznanie i wyjaśnienia wymagany jest określony zasób wiadomości specjalnych. Zadaniem biegłego więc nie jest ustalenie stanu faktycznego sprawy, lecz naświetlenie i umożliwienie wyjaśnienia przez sąd okoliczności z punktu widzenia posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy. W świetle art. 278 § 1 k.p.c. nie jest dopuszczalne dokonywanie przez sąd ustaleń faktycznych w sprawie na podstawie wiadomości specjalnych nie pochodzących od biegłego. Wprawdzie sąd nie jest związany opiniami biegłych i ocenia je na podstawie art. 233 k.p.c., jednak nie chodzi tu o kwestię wiarygodności, jak przy dowodzie z zeznań świadków czy stron, lecz o pozytywne lub negatywne uznanie wartości rozumowania zawartego w opinii i uzasadnienie, dlaczego pogląd biegłego trafił lub nie do przekonania sądu. Sąd może zatem ocenić opinię biegłego pod względem fachowości, rzetelności czy logiczności. Nie może jednak nie podzielać merytorycznych poglądów biegłego, czy zamiast nich wprowadzać własne stwierdzenia. Tym niemniej, biegły nie jest wyręczycielem sądu, lecz tylko jego pomocnikiem. (por. Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 20 maja 2022 r., II CSKP 399/22, Legalis nr 2700368, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 lutego 2022 r. III AUa 118/19, Legalis nr 2689477, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 marca 2022 r., III AUa 1202/20, Legalis nr 2708673). Sąd jest więc władny, nie podważając merytorycznej oceny biegłego wyrażonej w oparciu o posiadane przez biegłego wiadomości specjalne, dokonać prawidłowej subsumcji stanu faktycznego pod określone normy prawne, w tym przypadku stanowiące o kryteriach zaliczenia do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. W ocenie sądu nie zachodziła w sprawie konieczność zlecenia opinii innemu biegłemu. Jak już bowiem podkreślano, sąd podzielił w pełni te ustalenia biegłego, dla których niezbędnym było skorzystanie z wiadomości specjalistycznych (związane zespołem schorzeń nefrologicznych ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu). Ocena samego stopnia niepełnosprawności w takim wypadku sprowadza się jedynie do zastosowanie właściwych przepisów prawa, co już Sąd może, a nawet powinien dokonać samodzielnie.

Należy zauważyć, iż orzekając co do stanu zdrowia w sprawach z odwołania od orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności sąd bierze pod uwagę stan zdrowia odwołującego się na dzień wydania decyzji (por. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 17 czerwca 2014, III AUa 1051/13, LEX nr 1480580). W niniejszym postępowaniu decydujący był zatem stan zdrowia odwołującej się na dzień 2 października 2020 r. Jeśli odwołująca się uważa, iż aktualny stan jej zdrowia uległ pogorszeniu, może w każdym czasie ponownie wystąpić do organu rentowego z wnioskiem o zaliczenie do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W tych warunkach należało uznać, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., że odwołanie jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w sentencji orzeczenia.

Sędzia Joanna Szyjewska – Bagińska

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

Sędzia Joanna Szyjewska – Bagińska